

4 Οκτωβρίου 2018

Γερόντισσα Γαβριηλία, μια χαριτωμένη μοναχή (Μητροπολίτης Αργολίδος Νεκτάριος)

/ Πεμπτούσια

Αξιοπρεπέστατε Πατέρα Αλέξιε,

Εκπρόσωπε του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, κ. Ανθίμου,

Άγιοι Αρχιερείς,

Αξιότατες Αδελφές,

Σεβαστοί Πατέρες,

Αγαπητοί Αδελφοί,

Θα ήθελα πρώτα απ' όλα να ευχαριστήσω τον Παναγιώτατο για τη φιλοξενία στο συνέδριο σήμερα και για την ευκαιρία που μας δίνει. Να πω δε, πριν απ' όλα, ότι ο Παναγιώτατος ήταν και ο Πνευματικός του Πατρός Γαβριήλ Τσάφου. Θα ήθελα να ευχαριστήσω εσάς Πατέρα Αλέξιε και τους συνεργάτες σας για την όλη διοργάνωση της ημερίδας. Είμαι λίγο ξαφνιασμένος βέβαια γιατί αλλιώς το περίμενα, κάπως πιο οικογενειακό, τώρα πρέπει να προσαρμοστούμε.

Ο Ευαγγελιστής Μάρκος αρχίζει το κείμενό του με τις λέξεις 'Αρχή του Ευαγγελίου Ιησού Χριστού, Υιού του Θεού'. Σταματώ στη λέξη Ευαγγέλιο. Έτσι ονομάζουν οι απλοί άνθρωποι, και όχι μόνο, την Αγία Γραφή. Τι σημαίνει αυτή η λέξη; Χαρούμενη αγγελία, χαρμόσυνο μήνυμα. Είναι ο Ευαγγελισμός του κόσμου με τα πιο όμορφα νέα, η νίκη του Χριστού επάνω σε οποιαδήποτε μορφή θανάτου. Ας θυμηθούμε ότι μετά την Ανάστασή του ο Χριστός εμφανίστηκε στις Μυροφόρες λέγοντας το 'Χαίρετε, πλημμυρίστε από χαρά, ο θάνατος νικήθηκε'. Γι' αυτό λοιπόν και η πίστη μας είναι η πίστη της χαράς. Όποιος δεν έχει χαρά, δεν μπορεί να είναι Χριστιανός. Όταν λέμε χαρά, ας μην τη συγχέουμε με την ευχαρίστηση. Τρώω ένα ωραίο φαγητό και ευχαριστιέμαι, παίρνω ένα πτυχίο και ευχαριστιέμαι, κάνω ένα ωραίο ταξίδι και ευχαριστιέμαι. Όλα αυτά δεν είναι χαρά. Η ευχαρίστηση είναι πρόσκαιρη, η χαρά είναι μόνιμη. Γιατί; Γιατί είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος, όπως λέει ο Απόστολος Παύλος. Είναι μια πνευματική κατάσταση, κατά την οποία ο άνθρωπος βλέπει τα πάντα δοξολογικά και ευχαριστικά. Ο Χριστιανός είναι ο άνθρωπος της χαράς. Όπως πολύ εύστοχα παρατηρεί ο Γέροντας Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης, η μοίρα του Χριστιανού είναι να είναι χαρούμενος.

Είναι όμως έτσι τα πράγματα; Δυστυχώς, βλέπουμε γύρω μας Χριστιανούς που τους λυπάσαι. Μιζέρια, γκρίνια, καχυποψία, σκέτη θλίψη. Και αναρωτιέσαι: αυτόν τον άνθρωπο ήθελε να φτιάξει ο Θεός; Γι' αυτό ήρθε ο Χριστός στη γη; Γράφει και πάλι ο πατήρ Αιμιλιανός: 'Όταν είσαι στενοχωρημένος, όταν είσαι θλιμμένος, όταν είσαι πονεμένος, όταν είσαι κακομοιριασμένος, τότε δημιουργείς μια αρρωστημένη κατάσταση στην ψυχή σου και δεν πρόκειται ποτέ να ζήσεις το Θείο Έρωτα. Θα είσαι πάντα ένα θλιβερό πλάσμα. Θα ζεις μια κατάσταση εσαεί διαφοροποιημένη από την κατάσταση του πνευματικού ανθρώπου'. Και συνεχίζει ο

πατήρ Χαράλαμπος ο Λίβυος: 'Είναι αδύνατο να υπάρξεις μέσα στο χώρο της Εκκλησίας να επιθυμείς τη συνάντησή σου με το Χριστό και συγχρόνως να παραμορφώνεσαι σ'ένα θλιμμένο, νευρικό και υστερικό πρόσωπο, που του φταίνε τα πάντα και οι πάντες. Μαλώνεις, κρίνεις, επικρίνεις και γενικά θεωρείς ότι ο Θεός υπάρχει μόνον για σένα. Πρέπει να διευκρινίσουμε emphaticά ότι η πνευματική ζωή αναμορφώνει και δεν παραμορφώνει τον άνθρωπο. Η παρουσία του Θεού στην καρδιά του ανθρώπου γεννά την καλοσύνη, μονάχα ο κακός ο άνθρωπος δεν μπορεί να χαρεί. Θλίψεις και στενοχωρία επί πάσαν την ψυχήν ανθρώπου του κατεργαζομένου το κακόν. Η χαρά είναι πνευματικό γεγονός. Προϋποθέτει την καλοσύνη και την αγάπη. Ο κακός δεν μπορεί ποτέ να είναι χαρούμενος άνθρωπος. Αυτή είναι και η τιμωρία του, η κόλασή του.

Δυστυχώς βλέπω μέσα στο χώρο της Εκκλησίας, οι άνθρωποι αντί να μεταμορφώνονται, να παραμορφώνονται. Σκληραίνουν σε απίστευτο βαθμό. Φανατίζονται, κρίνουν και επικρίνουν, αρνούνται τη χαρά και την αγάπη στο όνομα μιας αλήθειας που σε καμιά περίπτωση, όσο και αν το θέλουν, δεν έχει σχέση με το Χριστό και την Αποκάλυψή του, γράφει πάλι ο πατήρ Χαράλαμπος και συνεχίζει: οι άνθρωποι του Θεού είναι εύθυμοι, έχουν καλοσύνη, χαμογελάν και γενικά δίπλα τους αναπνέεις ελεύθερα κι αισιόδοξα. Δεν πνίγεσαι στα πρέπει και τα μη, ούτε εξετάζεσαι και αξιολογείσαι σε κανόνες και νόμους. Νιώθεις σεβασμό για αυτό που είσαι και για εκείνο που μπορείς να γίνεις. Γενικά δεν καταπιέζεσαι κοντά στους ανθρώπους του Θεού. Τα πρόσωπά τους είναι φωτεινά και χαρούμενα, γεγονός που φανερώνει την παρουσία του Αγίου Πνεύματος στη ζωή τους. Και επιτρέπουν σε όσους τους πλησιάζουν να ελπίζουν χαμογελώντας. Αναφέρεται στο Λαυσαϊκό ότι ποτέ κανείς δεν είδε τα πρόσωπα των Αγίων Ασκητών σκυθρωπά και σκοτεινά, αλλά χαρούμενα και φωτεινά. Ειδείν αυτούς αγαλλιομένους κατά την έρημον. Ήταν δυνατόν να δει κανείς τα πρόσωπά των αγαλλιομένων. Ουκ αν εισήλθε επί την γην ταύτην τοιαύτην αγαλλίασην. Δεν θα μπορούσε να πει κανείς ότι υπάρχει στη γη τόσο μεγάλη αγαλλίαση. Ουδέ ευφροσύνην σωματικήν, ουδέ στυγνός ή κατηφής. Δεν μπορούσες να βρεις ούτε έναν στυγνό, δηλαδή σκυθρωπό, ούτε έναν κατηφή. Στο βίο του Μεγάλου Αντωνίου, ο βιογράφος του, Μέγας Αθανάσιος, γράφει ότι ο φοβερός αυτός ασκητής ήταν πάντα χαρούμενος, το πρόσωπό του ήταν ιλαρό, ποτέ δεν σκυθρόπιασε, γιατί η χαρά αυτή ήταν ο καρπός του Αγίου Πνεύματος.

Απομαγνητοφωνημένη εισήγηση του Μητροπολίτου Αργολίδος κ. Νεκταρίου στην ημερίδα με θέμα: «Η γερόντισσα της χαράς, μοναχή Γαβριηλία Παπαγιάννη», η οποία πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 17

Σεπτεμβρίου 2018 Συνεδριακό Κέντρο «Διακονία» (Θεσσαλονίκη).

Μια απ' τις πιο όμορφες επιστολές του Αποστόλου Παύλου είναι η επιστολή προς Φιλιππησίους. Η επιστολή αυτή ονομάστηκε επιστολή της χαράς. Πού γράφτηκε αυτή η επιστολή; Σε κάποιο ωραίο γραφείο; Σε κάποια εξωτική κατοικία με φόντο τη θάλασσα; Σε κάποιες θερινές διακοπές; Όχι βέβαια. Γράφτηκε στα μπουντρούμια της φυλακής. Οι σημερινές φυλακές μπροστά σε εκείνες τις ρωμαϊκές είναι κολλέγιο. Ο Απόστολος Παύλος είναι αλυσοδεμένος, πληγωμένος, πεινασμένος, κυριολεκτικά σταυρωμένος. Όλες οι επιστολές που έχουν διασωθεί από φυλακισμένους εκείνης της εποχής είναι σκέτη μαυρίλα. στους δικούς τους περιέγραφαν με τα μελανότερα χρώματα την πραγματικά φρικτή κατάσταση στα σκοτεινά και ανήλια υπόγεια μπουντρούμια. Ένας ερευνητής που μελέτησε επιστολές φυλακισμένων της αρχαιότητας γράφει το εξής: Οι φυλακισμένοι σκέφτονται και μιλούν μόνο για τον εαυτό τους, παραπονούνται για τα δεινά τους, θεωρούν τον εαυτό τους αθώο και επικρίνουν τους άλλους, εκφράζουν συνεχώς μεμψιμοιρία και δυσπιστία εναντίον όλων, δίνουν με κάθε τρόπο διέξοδο στα αισθήματα μειονεκτικότητας που τους διακατέχουν.

Ο παραπάνω ερευνητής κάνοντας τη σύγκριση, δε βρίσκει κανένα από αυτά τα στοιχεία στις επιστολές αιχμαλωσίας του Αποστόλου Παύλου, γράφτηκαν δηλαδή οι επιστολές αυτές της αιχμαλωσίας στη φυλακή, απεναντίας μάλιστα, αναγνωρίζει σε στίχους το μεγαλείο και το χριστοκεντρικό βίωμα του Αποστόλου. Βασικό στοιχείο του χριστοκεντρικού βιώματος του Παύλου είναι η χαρά, για την οποία γίνεται λόγος επανειλημμένως στην επιστολή. Χαρά που δεν αποτελεί στιγμιαία συγκίνηση, αλλά διαρκή κατάσταση. Γράφει λοιπόν ο Παύλος την επιστολή μέσα στα ανήλια μπουντρούμια και αυτή η επιστολή είναι ύμνος της χαράς. Να γιατί η χαρά του Χριστού δε μεταβάλλεται, ούτε επηρεάζεται από τις εξωτερικές συνθήκες. Είναι, το ξανατονίζω, η χαρά καρπός του Αγίου Πνεύματος. Μέσα σε αυτήν την επιστολή, ο Απόστολος Παύλος επαναλαμβάνει συνέχεια: Αδελφοί, χαίρετε! Πάλι ερώ, χαίρετε! Να σημειώσω κάτι ακόμα, η λέξη χαρά αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη 150 φορές και το ρήμα χαίρω αναφέρεται 65 φορές.

Στην υμνολογία μας οι δύο λέξεις αναφέρονται συνέχεια. Χαράς τα πάντα πεπλήρωται. Ευφραινέσθω τα ουράνια, αγαλλιάσθω τα επίγεια. Χαράς μου την καρδίαν πλήρωσον Παρθένε. Η Παναγία ονομάζεται Δοχείον Χαράς. Και η ωραιότερη ακολουθία της Παναγίας είναι οι Χαιρετισμοί, με το ρήμα χαίρε να βρίσκεται σε όλους τους στίχους. Και ας μην ξεχνάμε, έναν από τους τίτλους της Παναγίας, η Πάντων Χαρά. Στις μέρες μας, η Χάρη του Θεού ανέδειξε αγιασμένες μορφές. Πολλοί από εμάς τους γνωρίσαμε από κοντά. Προσωπικά, γνώρισα πολλούς απ' αυτούς. Όλοι μπορεί να είχαν διαφορετικό χαρακτήρα. Όμως είχαν ένα κοινό χαρακτηριστικό, τη χαρά. Ήταν γεμάτοι χαρά, γέλιο και φως Χριστού. Κάποτε πρέπει να γραφτεί ένα βιβλίο με το χιούμορ των Αγίων. Ένας απ' αυτούς που γνώρισα ήταν ο πατήρ Ευμένιος Σαριδάκης, ο κρυφός Άγιος της εποχής μας, όπως τον αποκάλεσε ο Άγιος Πορφύριος.

Η χαρά του ήταν μόνιμη ζωγραφισμένη στο πρόσωπό του. Αναφέρουν χαρακτηριστικά οι άνθρωποι που τον έζησαν κοντά του: Ο παππούλης μας γελούσε, γελούσε πολύ, γελούσε με μας τους ανθρώπους και μας μετέδιδε τη χαρά του. Γελούσε με τους Αγίους, με την κυρία Θεοτόκο, με τους Αγγέλους και μας μετέδιδε πάντα τη χαρά των Αγίων, της Αγίας Θεοτόκου, των Αγγέλων. Γι' αυτό, όταν πηγαίναμε εκεί, μπορεί να ήμασταν στενοχωρημένοι και κουρασμένοι ψυχικά και σωματικά, αλλά φεύγαμε πετώντας. Ο πατήρ Ευμένιος γελούσε πολλές φορές και κατά τη διάρκεια των ακολουθιών, μπορεί την ώρα που διάβαζε το Ιερό Ευαγγέλιο ή όταν θυμιάζε την Κυρία Θεοτόκο, στην Τιμιωτέρα των Χερουβείμ, ή

την ώρα των Παρακλήσεων να χαίρεται. Όταν φορούσε την ιερατική του στολή και έβγαινε στην Ωραία Πύλη για το Ειρήνη πάσι ή θυμιάζε την Παναγία μες στο τέμπλο, το πρόσωπό του, συγκρινόμενο με τα απαστράπτοντα άμφια έλαμπε περισσότερο. Ιδιαίτερα μπροστά στη Θεοτόκο, στην Τιμιωτέρα των Χερουβείμ ή στους Χαιρετισμούς τη χαιρετούσε πραγματικά πλημμυρισμένος χαρά και γελούσε μόνον αυτός, σαν να του είχε η Παναγία μian ευχάριστη είδηση. Όποιος τον πλησίαζε, έβλεπε έναν Ιερέα, έναν Καλόγερο με έντονη χαρά στο πρόσωπό του. Αυτή η χαρά πολλές φορές εκφραζόταν με πολλά γέλια, που αναμειγνυόνταν με τα λόγια του που ξεχύνονταν απ' τις άκρες των κλειστών χειλιών του όταν έμενε σιωπηλός. Το καταλάβαινες ότι ήταν γέλια ενός χαριτωμένου ανθρώπου, μιας καρδιάς ξέχειλης από αληθινή θεία γαλήνη και χαρά που χυνόταν έξω και στους άλλους.

Μια τέτοια μορφή λοιπόν ήταν και η Γερόντισσα Γαβριηλία. Μια ύπαρξη παραδομένη στο Θεό και πλημμυρισμένη από χαρά. Δεν έτυχε ότι το βιβλίο που παρουσιάζουμε έχει τον τίτλο: η Γερόντισσα της χαράς, και αφιερωμένο σ' όσους αντέχουν τη χαρά. Πριν προχωρήσουμε, επιτρέψτε μου να κάνω ένα διάγραμμα της ζωής της. Η Γερόντισσα Γαβριηλία γεννήθηκε στις 2 (15) με το παλιό Οκτωβρίου του 1897 στην Κωνσταντινούπολη. Ως μαθήτρια φοίτησε στο Ζάππειο Παρθεναγωγείο, έμαθε αρκετές ξένες γλώσσες, ενώ πήρε και μαθήματα μουσικής και πιάνου. Με την ανταλλαγή των πληθυσμών, η οικογένειά της θα μετακομίσει στη Θεσσαλονίκη και θα σπουδάσει στη φιλοσοφική σχολή. Αργότερα, στην Αγγλία θα σπουδάσει φυσιοθεραπεία. Έκανε διάφορες δουλειές και παράλληλα πρόσφερε σε άπορους και αδυνάτους τη βοήθειά της. Και τότε αφιερώθηκε στην Ιεραποστολή και ταξίδεψε σε διάφορες χώρες, διακονώντας τον πάσχοντα άνθρωπο, τον ελάχιστο αδελφό του Ιησού με αξιοθαύμαστη αγάπη και αυταπάρνηση. Όπως έλεγε, είχε κάνει το γύρο του κόσμου 8 φορές, χωρίς ποτέ να έχει χρήματα πάνω της. Στην Ινδία για 5 χρόνια βοήθησε λεπρούς και αρρώστους χωρίς ποτέ να ζητήσει χρήματα, δίνοντας με το λόγο, αλλά κυρίως με τη ζωή της μια ζωντανή μαρτυρία Ιησού Χριστού. Πλήθος ανθρώπων που συναναστρέφονταν μαζί της βαπτίστηκαν Ορθόδοξοι. Στις αρχές της δεκαετίας του 60, εκάρη μοναχή στη Βηθανία, ενώ πήρε την ευλογία από τον Άγιο, σήμερα, Αμφιλόχειο της Πάτμου που έγινε ο Πνευματικός της να συνεχίσει ως Μοναχή την Ιεραποστολή. Άρχισε πολλά ταξίδια για να προσφέρει την αγάπη της και να μιλήσει για το Χριστό. Το 1978 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα συνδυάζοντας πάντα την ασκητική πολιτεία και Ιεραποστολή. Το σπίτι των Αγγέλων έγινε λιμάνι και καταφύγιο για πολλές κατατρεγμένες υπάρξεις. Στο τέλος της ζωής της έζησε στην Αίγινα και στη Λέρο, όπου εκοιμήθη εν Κυρίω στις 28 Μαρτίου 1992. Ο τάφος της βρίσκεται στην Παναγία του Κάστρου.

Στην πρώτη εξέλιξη στην πνευματική ζωή, το σπουδαιότερο ρόλο έπαιξε η οικογένειά της. Ήταν μια οικογένεια πολύ ενωμένη και γεμάτη αγάπη. Η Γερόντισσα έλεγε πως τα παιδικά της χρόνια έμοιαζαν με όνειρο. Είχε πανέμορφες αναμνήσεις, όπως έλεγε η ίδια, υπήρξε το χαϊδεμένο παιδί των γονιών της και αυτό την έκανε να είναι το χαϊδεμένο παιδί του Θεού. Τόνιζε ότι το παράδειγμα και η αγάπη των γονιών μεταξύ τους είναι η καλύτερη παιδαγωγική μέθοδος. Μεγάλωσε σε ένα περιβάλλον αγροτικό και ήρεμο, χωρίς προστριβές και υπονομεύσεις. Ένα περιβάλλον γεμάτο αγάπη, κάτι τόσο απαραίτητο και σπάνιο πλέον. Αυτό επέδρασε καθοριστικά. Ήδη από μικρό παιδί ξεχειλίζε, έλαμπε από χαρά. Και έτσι έμεινε σε όλη της τη ζωή. όπως έλεγαν όσοι τη γνώριζαν, η αδελφή Γαβριηλία ήταν σαν ένα μικρό κοριτσάκι που έλαμπε από χαρά. Στο βίο της αναφέρεται ένα πολύ χαριτωμένο περιστατικό από τα παιδικά της χρόνια. Ήμουν περίπου τεσσάρων χρονών, όταν μια μέρα ρώτησα την ευλαβέστατη αδερφή μου, που μου μιλούσε πάντα για το Θεό: -Είναι παντού ο Θεός; -Παντού. -Πώς παντού; Αν μπω σ' ένα μικρό μικρό δωματιάκι, κι εκεί θα είναι; -Ναι. -Και αν, όπως στα παραμύθια, μπορέσω και γίνω τόσο μικρή που να χωρέσω σ' ένα κουτί σπίρτα, κι εκεί θα είναι; -Κι εκεί. Τότε λοιπόν κρύφτηκα στην αγκαλιά της και ξέσπασα σε κλάματα. -Ε τότε δε γλιτώνω. Πράγματι δε γλίτωσε. Ρίχτηκε στην αγκαλιά του και αφέθηκε με εμπιστοσύνη σε αυτόν. Πολύ ωραία γράφει η Γερόντισσα Φιλοθέη στο

βιβλίο: Μαθαίνοντας αυτά τα λίγα, αλλά πολύ χαρακτηριστικά στοιχεία για τη ζωή της, καταλαβαίνω ότι για να μπορέσει να αφήσει τα πλούτη της, την περαιτέρω καριέρα της και προπαντός την αγαπημένη οικογενειακή ατμόσφαιρα προκειμένου να ζήσει σαν τα σπουργιτάκια του ουρανού, σαν αλητάκι για την αγάπη του Χριστού δεν ήταν κάτι απλό. Ήταν τόσο πλούσια η Χάρη του Θεού στη ζωή της, ήταν τόσο έντονη η παρουσία του Χριστού και ορατός, όπως της παρουσιάστηκε σε όραμα, αλλά και αοράτως, μέσω ανθρώπων που της έστειλε ώστε η Γερόντισσα κυριολεκτικά αφέθηκε στην αγκαλιά του.

Ο Γέροντάς μας πατήρ Γαβριήλ λέει συχνά ότι ο πραγματικός μοναχός είναι αυτός που αφήνεται να γίνεται η μπάλα στα πόδια των ανθρώπων. Αυτό το δρόμο διάλεξε συνειδητά η Γερόντισσα πολύ πριν φορέσει τα ράσα. Ένωθε ότι ο Θεός την καλούσε να υπακούσει όπως ο Αβραάμ στη φωνή: Έξελθε εκ της γης σου και εκ της συγγενείας σου και εκ του οίκου του πατρός σου και δέβρω εις γην, ην αν σοι δείξω. Έστω και αν η Γερόντισσα ενώ είχε ήδη μια στρωμένη και πολύ καλή δουλειά ως φυσιοθεραπεύτρια στο Κολωνάκι, ενώ είχε έρθει απ' την Αγγλία με λαμπρές σπουδές πάνω στην επιστήμη της, ενώ είχε πολύ καλή πελατεία, ένωσε μέσα της αυτό το μυστικό κάλεσμα και τα εγκατέλειψε όλα οριστικά. Από τότε πήγε όπου η αγάπη του Χριστού και οι ανάγκες των ανθρώπων την καλούσαν. Το ημερολόγιό της είναι γεμάτο σημειώσεις απ' τα ταξίδια της σ' όλο τον κόσμο. Η ίδια ταξίδευε πάντοτε δίχως χρήματα, δεν είχε άλλωστε. Το μόνο που είχε ήταν ένα βαλιτσάκι, με λίγα προσωπικά αντικείμενα και αργότερα που έγινε Μοναχή ένα βιβλιάριο του ΟΓΑ. Αφέθηκε στα χέρια του Θεού σαν το φυλλαράκι που το πάει ο άνεμος όπου θέλει, σαν την πλαστελίνη για να της δώσει ο Θεός ό,τι σχήμα ήθελε. Επανέλαβε σαν την Παναγία το Γένοιτό μοι κατά το ρήμα Σου. Και απ' όπου κι αν πέρασε, άφησε πίσω τα σημάδια της παρουσίας Εκείνου που την έστειλε. Εκείνου που την ταξίδευε στην αγκαλιά του. Από τη στιγμή που είπε το πρώτο ναι στο κάλεσμα του Κυρίου που της μίλησε πολύ προσωπικά, παραμονή του Ευαγγελισμού του 54, μόλις κοιμήθηκε η μητέρα της ακολούθησε κατά γράμμα το Ευαγγέλιο. Έλεγε χαρακτηριστικά: Όταν κόπηκε ο σύνδεσμός μου με τη μητέρα μου είπα: Όπου Εσύ, κι εγώ. Ένα από τα μεγάλα χαρίσματα της Γερόντισσας ήταν το χάρισμα της επικοινωνίας. Μπορούσε άνετα να επικοινωνήσει με έναν μορφωμένο και καλλιεργημένο άνθρωπο, όσο και με τον πιο απλό και φτωχό.

Κάθε άνθρωπος ήταν γι' αυτήν εικόνα του Θεού και έβρισκε τον τρόπο να του μιλήσει κατάλληλα. Όπως έλεγε, ήξερε 5 γλώσσες και μπορούσε να επικοινωνήσει με τον οποιονδήποτε. Έλεγε πολύ χαριτωμένα: Εγώ έχω 5 γλώσσες, και ποιες είναι αυτές οι 5; Η πρώτη είναι το χαμόγελο, η δεύτερη είναι τα δάκρυα, η τρίτη είναι το άγγιγμα, η τέταρτη είναι η προσευχή, η πέμπτη είναι η αγάπη. Με αυτές τις 5 γλώσσες γυρίζω όλο τον κόσμο. Γράφει η Γερόντισσα Φιλοθέη γι' αυτό το χάρισμα: Το μεγάλο χάρισμα της Γερόντισσας που πήγαζε βέβαια από τη μεγάλη της αγάπη προς το Θεό και τους ανθρώπους ήταν ότι έμπαινε στη θέση του ανθρώπου με τον οποίο επικοινωνούσε, συμμετείχε ενεργά στο πρόβλημά του, το ζούσε κυριολεκτικά, όχι θεωρητικά. Κάποτε τη ρώτησε κάποιος πώς γίνεται να μην κουράζεται μεγάλη γυναίκα, ήταν τότε 80 χρονών, να βλέπει συνεχώς ανθρώπους που της μετέφεραν τα ποικίλα βάσανά τους. Της απάντησε: Μα παιδί μου καταρχήν όταν σε ακούω, εγώ δεν υπάρχω, προσπαθώ να γίνω εσύ, ώστε να μπορέσω να σε καταλάβω και να σε βοηθήσω. Οπότε ποιός να κουραστεί αφού εγώ δεν υπάρχω; Ύστερα ακούω τους ανθρώπους όσο είναι εδώ, κάνω ότι μπορώ, αλλά μη φανταστείς ότι κάθομαι μετά και σκέφτομαι τι είπαμε, όχι, κάνω μια προσευχή στο Θεό, τους παραδίδω στα χέρια του, πάω μετά και χαϊδεύω τα γατάκι μου, κάνω τις δουλειές μου. Ουσιαστικά όταν μιλούσες μαζί της ένιωθες ότι γινόταν εσύ, ήταν σαν να μιλούσες στον εαυτό σου, δεν απευθυνόσουν σε μια Μοναχή, γι' αυτό και δεν έλεγε τίποτα, δε σε διόρθωνε, με αποτέλεσμα να νιώθεις πολύ άνετα μαζί της, όπως νιώθεις με τον εαυτό σου, καταθέτει η κυρία Α. και συμπληρώνει πως αν ήθελε κάτι να σου πει, οπωσδήποτε μιλούσε γενικώς λέγοντας 'είπε κάποιος', για

να μη σε φέρει σε δύσκολη θέση. Ποτέ δεν πρότασε το εγώ. Όταν μάλιστα άκουγε κάποιον να λέει 'έλα εδώ να σου πω εγώ', με το γνωστό της χιούμορ έλεγε, και ποιος είσαι εσύ;

Η Γερόντισσα Γαβριηλία γινόταν ο δικός σου άνθρωπος. Είτε ήσουν άντρας ή γυναίκα, είτε ήσουν άσπρος, μαύρος, κίτρινος, μεγάλος ή μικρός, γι' αυτό και παιδιά της την ένωθαν δίπλα τους και την αποκαλούσαν Γαβριηλία μου ή αδελφή μου. Δεν ένωθες ότι χρειαζόταν να της μιλήσεις στον πληθυντικό, την ένωθες κυριολεκτικά δικό σου άνθρωπο, αδελφή σου. Η κυρία Τ. θυμάται και το εξής καταπληκτικό: Κάποιος ληστής μπήκε ένα βράδυ στο διαμέρισμά της κρατώντας μαχαίρι, αφού είχε χτυπήσει όλα τα κουδούνια της πολυκατοικίας και κανένας δεν του άνοιγε. Η Γερόντισσα τον λυπήθηκε, του άνοιξε, τον κάθισε στην καρέκλα, τον κέρασε και μιλήσανε σαν φίλοι. Αυτός ο ληστής αργότερα τη βοήθησε και στη μετακόμιση που έκανε όταν θα έφευγε για τη Λέρο. Πώς γινόταν συνεχώς να κάνει πράξη το δεν υπάρχω, η Γερόντισσα, πώς μπορούσε να μπει στη θέση ακόμα κι ενός κακοποιού; Πώς μπορούσε να παραμείνει ήρεμη όταν ενδεχομένως θα βρισκόταν υπό απειλή η ίδια της η ζωή; Πόσο εύκολο είναι να μπούμε στη θέση του άλλου, όταν δεν έχουμε μάθει να ακούμε όχι μόνο τον άλλον, αλλά και ούτε να συνδιαλεγόμαστε μαζί του; Πόσες φορές δεν έχουμε νιώσει την ανάγκη να ανοίξουμε την καρδιά μας και απέναντί μας συναντάμε έναν τοίχο εγωισμού και απομόνωσης; Λειτουργούμε συχνά μ' έναν αυτισμό. Μόνο ότι αφορά εμάς προσωπικά μας ενδιαφέρει. Ο πόνος του διπλανού μας μας αφήνει παγερά αδιάφορους. Δεν έχουμε μάθει να μοιραζόμαστε. Ουσιαστικά, δεν ξέρουμε πώς να ζήσουμε με το συνάνθρωπό μας και γι' αυτό συμβαίνει το παράδοξο, όπως έλεγε κάποτε ο Σαμαράκης: Ποτέ οι στέγες των σπιτιών δεν ήταν τόσο κοντά και οι καρδιές των ανθρώπων τόσο μακριά. Είναι εντυπωσιακό αυτό που έλεγε ο αγαπημένος μας Άγιος Παΐσιος, όταν του έλεγε κανείς να προσευχηθεί για έναν συνάνθρωπό του, εκείνος ζητούσε λεπτομέρειες, όχι για να ικανοποιήσει την περιέργειά του, αλλά όπως έλεγε χαρακτηριστικά: Πες μου κάτι να πονέσω γι' αυτόν τον άνθρωπο, για να μπορέσω να τον κρατήσω στην προσευχή μου.

Έχοντας ζήσει ιεραποστολικά για πολλά χρόνια στις Ινδίες, την Αφρική, κλπ, πολλές φορές ανακαλούσε στη μνήμη της ιστορίες από τις ιεραποστολικές της εξορμήσεις. Πολλές φορές επίσης τη θυμάται ο Μητροπολίτης Θηβών Γεώργιος να μιλάει με νοσταλγία και τρυφερότητα για τους ανθρώπους που γνώρισε και αγάπησε και τους πόνεσε πολύ. Αχ τα παιδιά μου στην Καλκούτα, αχ και τα άρρωστά μου παιδιά, αχ και οι λεπροί στις Ινδίες. Προσευχόταν και παρακαλούσε το Χριστό να φυλάττει τους ιεραποστολικούς εργαζομένους κι είχε την έγνοια της διαδοχής. Θυμούνται με νοσταλγία αδελφές απ' την Παμμακάριστο, πως εκείνο που της άρεσε να συζητάει ήταν η αποστολή της να μεταδοθεί ο Χριστός σ' όλον τον κόσμο. Γι' αυτό, και συχνά έλεγε: Κάποιος να βρεθεί να συνεχίσει την αποστολή. Όταν ακούμε για ιεραποστολή, τα βλέπουμε και λίγο ρομαντικά. Για να σκεφτούμε

όμως, πώς ζουν αυτοί οι ιεραπόστολοι; Χωρίς τα στοιχειώδη και εκτεθειμένοι σε χίλιες δυό αρρώστιες που μαστίζουν τους λαούς αυτούς. Η Γερόντισσα τα έζησε αυτά. Στις Ινδίες περιποιόταν τις πληγές των λεπρών, μοιραζόταν το ψωμί της με τους πεινασμένους ανθρώπους, πολλές φορές δεν είχε πού να μείνει και έμενε στο ύπαιθρο, σε άθλιες παράγκες, όχι βέβαια σε πολυτελή ξενοδοχεία. Κρεβάτι και στρώμα ήταν το πάτωμα, το χώμα, παρέα με τα φίδια και τους αρουραίους. Φαγητό της μια μπανάνα κι ένα κομμάτι ψωμί. Κι όπως γράφει η Γερόντισσα Φιλοθέη: Έζησε μέσα στην απόλυτη πτωχεία, σαν τα σπουργιτάκια του ουρανού, για χάριν του πλησίον έζησε σαν τα αλητάκια, συντροφιά με τους αγγέλους της και τάξει να μην έχει ποτέ χρήματα και να αφήνει την αγάπη του Θεού να κατευθύνει τα διαβήματά της. Το μόνο που την απασχολούσε ήταν το ποσόν και το ποιόν της αγάπης που έδινε παντού.

Δυστυχώς υπήρξαν άνθρωποι που την παρεξήγησαν και την κατηγορήσαν, ιδιαίτερα για την παραμονή της στην Ινδία και τις φιλίες που ανέπτυξε με ανθρώπους διαφόρων θρησκειών. Πώς αυτοί οι άνθρωποι με παρωπίδες να μπορέσουν να καταλάβουν αυτή τη Μοναχή με τους ανοικτούς ορίζοντες, με μια καρδιά που χωρούσε όλο τον κόσμο; Κάποτε καλέσαν τη Γερόντισσα σε μια ενορία στο εξωτερικό να μιλήσει για τις εμπειρίες της στην Ινδία. Την άλλη μέρα έρχεται μια κυρία και της λέει: Κάποιες κυρίες είπαν για σένα ότι δεν είσαι Χριστιανή, έτσι όπως μιλούσες για την Ινδία. Είσαι καλός άνθρωπος αλλά όχι Χριστιανή και αυτό γιατί δεν καταδίκασες καθόλου ούτε τους Ινδούς, ούτε την ινδική θρησκεία, άρα δεν είσαι Χριστιανή. Η Γερόντισσα δεν είπε τίποτα. Το μεσημέρι έρχεται μια άλλη κυρία και ζήτησε να τη δει. Σας ζητώ να με συγχωρέσετε, γιατί εγώ είμαι που είπα ότι δεν είστε Χριστιανή. Αλλά όταν πήγα στην Εκκλησία, ο Θεός με πληροφόρησε ότι δεν έχω δίκιο και ήρθα τώρα να σας ζητήσω να με συγχωρέσετε και τότε της απάντησε η Γερόντισσα: -Λυπάμαι πολύ, αλλά δεν μπορώ να σας συγχωρέσω. Έπαθε σοκ η κυρία, δεν πίστευε στ' αυτιά της. -Γιατί δεν μπορείτε να με συγχωρέσετε; -Γιατί δε με βλάψατε.

Η Γερόντισσα Φιλοθέη αφιερώνει κάποιες σελίδες γι' αυτό το θέμα, τις οποίες θα πρέπει να τις διαβάσουμε όλοι όσοι έχουμε φοβικά σύνδρομα και θεωρούμε όλους τους άλλους αιρετικούς ή αλλόθρησκους ως θηρία που θα μας κατασπαράξουν. Αν είχαν τέτοια φοβικά σύνδρομα και οι Απόστολοι, τότε δεν ξέρω αν όλοι εμείς θα ήμασταν σήμερα Χριστιανοί. Η Γερόντισσα Γαβριηλία δεν διαπραγματεύτηκε ποτέ την πίστη της, αλλά σεβόταν τον άλλον άνθρωπο, ό,τι κι αν πίστευε. Δεν διανοήθηκε ποτέ να προσβάλλει ή έστω να φέρει σε δύσκολη θέση έναν συνάνθρωπό της αλλόθρησκο ή αλλόδοξο. Τη χαρακτήριζε η ευγένεια κι η διάκριση και όταν τη ρωτούσαν τι θα γίνει με όλους αυτούς, αν θα σωθούν, απάντησε: Δόξα τω Θεώ που δε θα κρίνω εγώ τον κόσμο. Σε όσους ήταν

μπερδεμένοι και ασχολούνταν με την ινδική φιλοσοφία ή παρόμοια, έλεγε: Εμείς που γνωρίζουμε το Χριστό, αλλά ψάχνουμε σε ανατολικές φιλοσοφίες ή σε τεχνικές όπως η γιόγκα, είναι σαν να έχουμε τελειώσει το πανεπιστήμιο και ζητάμε πάλι να πάμε στο δημοτικό.

Γράφει πάλι η Γερόντισσα Φιλοθέη: Έχουμε άραγε χαρά εμείς, τα συνειδητά μέλη του σώματος του Χριστού; Έχουμε αφήσει την καρδιά μας να νιώσει ότι ο Χριστιανισμός είναι ευτυχία και γεννά ευτυχισμένους ανθρώπους; Αυτό ακριβώς αναρωτιέται ο πατήρ Αλέξανδρος Σμέμαν. Στο προσωπικό του ημερολόγιο γράφει: Σκέφτομαι πως ο Θεός θα συγχωρήσει τα πάντα εκτός απ' την έλλειψη χαράς. Το ότι ξεχνάμε πως ο Θεός δημιούργησε και έσωσε τον κόσμο. Όταν δεν υπάρχει χαρά, ο Χριστιανισμός γίνεται φόβος και συνεπώς βασανιστήριο. Η γνώση του πεπτωκότος κόσμου δεν μπορεί να σκοτώσει τη χαρά, η οποία πάντοτε εκρέει σ' αυτόν τον κόσμο συνεχώς ως μία χαρμολύπη. Και αλλού διαπιστώνει με θλίψη: Μόνο ως διακήρυξη της χαράς η Εκκλησία θριάμβευσε στον κόσμο και έχασε τον κόσμο όταν έπαψε να μαρτυράει τη χαρά. Απ' όλες τις κατηγορίες κατά των Χριστιανών, την τρομερότερη την πρόσφερε ο Νίτσε όταν είπε πως οι Χριστιανοί δεν έχουν χαρά. Και βέβαια, όταν μιλάμε για χαρά ή για ευτυχία δεν εννοούμε την εγκόσμια έννοια του όρου. Πολλοί άνθρωποι μετέφεραν στη μακαρία Γερόντισσα αυτόν τον προβληματισμό τους και της ζητούσαν λύση. Η Γερόντισσα αντίθετα τα έβλεπε όλα όμορφα και προσπαθούσε να μεταδώσει τα κύματα χαράς που ξεχείλιζαν απ' την καρδιά της. Και βέβαια κατάφερνε να το μεταδώσει και να γεμίσει από αισιοδοξία και χαρά ανθρώπους που δεν απείχαν πολύ απ' την αυτοκτονία. Πώς το κατάφερνε αυτό; Μήπως η ίδια δεν είχε πειρασμούς, βάσανα, δοκιμασίες; Θα ήταν πολύ αφελές να υποθέσουμε πως μία γυναίκα που γύρισε όλον σχεδόν τον πλανήτη, απένταρη, που εφάρμοσε κατά γράμμα τα λόγια του Κυρίου: Μη κτήσασθε χαλκόν ή χρυσόν ή άργυρον, δεν θα έζησε και δοκιμασίες και απόρριψη και κινδύνους.

Πώς όμως συνέχιζε να ακτινοβολεί και να μεταδίδει αυτή τη λάμψη και στους άλλους, όποιοι και ό,τι και αν ήταν αυτοί; Απαντά η ίδια: Τα πάντα εξαρτώνται από το πόσο εκπέμπουμε τη χαρά του Χριστού. Και για να εκπέμπουμε τη χαρά του Χριστού, δεν πρέπει να τον ξεχνάμε ούτε στη ζωή μας. Ανά πάσα ώρα και στιγμή να γίνει το κέντρο της ύπαρξής μας. Τότε όλος ο κόσμος θα είναι υπέροχος. Άλλοτε έλεγε: Όταν στ' αλήθεια συνειδητοποιούμε τα δώρα που μας κάνει ο Θεός, δεν έχουμε πια καιρό να συζητήσουμε τίποτα, τρέχουμε και λέμε: Ευχαριστώ, ευχαριστώ, ευχαριστώ. Βλέπουμε έναν άνθρωπο, ευχαριστώ. Βλέπουμε ένα λουλούδι, ευχαριστώ. Βλέπουμε ένα ποτήρι γάλα, ευχαριστώ. Για όλα, ευχαριστώ. Και έρχεται μια τέτοια χαρά στη ζωή μας που πολλοί δεν καταλαβαίνουν, ας είναι και κοντινοί, τι είναι όλα αυτά. Μου 'λεγαν κάποτε στην Αγγλία: Τι τρέχει; Γιατί είσαι τόσο ευτυχισμένη; Επειδή είμαι ζωντανή και σας βλέπω. Καλημέρα σας.

Φοβάμαι ότι μακρηγόρησα, συγχωρέστε με γι' αυτό, η Γερόντισσα Γαβριηλία είναι ένας αστήρευτος θησαυρός. Και κάτι πολύ σπουδαίο, πολλά συναξάρια και βίοι Αγίων συγκινούν πολύ όσους θέλουμε να έχουμε μία πιο ζωντανή σχέση με την Εκκλησία. Δεν ξέρω όμως πόσο είναι κατάλληλα για τους ανθρώπους της εποχής μας που δεν έχουν σχέση με το χώρο της Εκκλησίας. Πιστεύω πως η Γερόντισσα Γαβριηλία είναι ένα πρόσωπο που μπορεί να διαλεχτεί με το σύγχρονο άνθρωπο, να αγγίξει τις βαθύτερες χορδές της ψυχής του και να του προκαλέσει την καλή ανησυχία, όπως θα 'λεγε ο Άγιος Παΐσιος. Γι' αυτό και θα 'θελα θερμά να ευχαριστήσω τη Γερόντισσα Φιλοθέη με το βιβλίο αυτό που μας χάρισε. Είναι θα 'λεγα ένα εργαλείο ποιμαντικής και ιεραποστολής. Μπορεί κανείς να το προσφέρει στον οποιοδήποτε άνθρωπο που έχει μια άρνηση σε θέματα πίστεως και έτσι τουλάχιστον να τον προβληματίσει. Τέλος, επιτρέψτε μου μόνο να τελειώσω με μια φράση της Γερόντισσας, που αποτελεί το επιστέγασμα των όσων είπαμε σήμερα. Τη ζωή πρέπει να τη βλέπουμε με τα μάτια των παιδιών και των χαρούμενων. Σας ευχαριστώ.